

Forenings- meddelelser

Referat af generalforsamling i DGF Mandag den 27. januar 1997

Efter formanden *Svend Stouge's* velkomst var dagsordenen følgende:

1. Valg af dirigent

Formanden foreslog *Peter Konradi*, som blev enstemmigt valgt af forsamlingen. *Peter Konradi* konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt og gik derefter over til pkt. 2 på dagsordenen.

2. Formandens beretning

Svend Stouge fik ordet og berettede om årets aktiviteter i DGF. DGF udgiver som bekendt to tidsskrifter: *Bulletin of the Geological Society of Denmark* og *Geologisk Tidsskrift*. Begge tidsskrifter indeholder artikler, der har været igennem faglig bedømmelse. Formanden gjorde opmærksom på, at *Geologisk Tidsskrift* gerne modtager korte indlæg baseret på nye kandidaters specialearbejder. DGF har indledt et fordelagtigt samarbejde med Geografforlaget, som vil varetage salget af *Geologisk Tidsskrift*.

I 1996 har foreningen haft en nettotilgang af medlemmer. Bestyrelsen håber, at denne tendens vil fortsætte. Medlemskartoteket er blevet lavet om i 1996 og er nu fuldstændig overført til et nyt EDB datasystem. Der er blevet etableret en medlemsliste på internettet.

DGF har afholdt to temamøder i 1996. Det første fandt sted i maj måned på Geologisk Institut, Københavns Universitet. *Felix Gradstein*, Saga Petroleum, talte om „Bestemmelse af palæobathymetri ved brug af foraminiferer i kænozoiske aflejringer i Nordsøen“. Efterårets temamøde foregik på GEUS og emnet var „Geologisk kortlægningsmetoder og resultater“. Dette temamøde var også stedet, hvor Danmarks Geologipris blev uddelt. I år var modtagerne af prisen *Ole Valdemar Vejrbæk* og *Peter Britze*.

Lars Clemmensen har deltaget i to møder i Paris i forbindelse med etableringen af *Terra Nova* som et nyt slagkraftigt, europæisk tidsskrift for geovidenskab. Det første nummer af *Terra Nova* udkommer i begyndelsen af 1997. Medlemmer af DGF kan tegne abonnement på *Terra Nova* for en favørpris af 100 kr., og næsten 75 medlemmer har allerede tilmeldt sig abonnementsordningen.

Som konsekvens af, at et stadig større antal nyuddannede geologer finder beskæftigelse inden for ingeniør- og miljøbranchen samt i kommuner og amter, har DGF oprettet en ny klub, som især vil dække temaer relateret til disse nye arbejdsopgaver inden for geologien. Klubben vil samtidig forvalte kontakten til Den Europæiske Sammenslutning af Geologer (EFG), hvor DGF har haft observatørstatus i 1996. DGF deltog med formanden ved Svenske Geologiske Forenings 125 års jubilæum i Stockholm. DGF har endvidere sammen med Skov- og Naturstyrelsen været medforlagsstiller til bevarelsen af et geologisk profil på Amager med

overgangen fra Danien kalk til Selandien Lellinge Grøn-sand.

3. Fremlæggelse af regnskab 1996

Torsten Hoelstad fremlagde et regnskab, der viste, at økonomien i foreningen er god. En fortsat tilgang af nye medlemmer er dog ønskelig. Detaljer om økonomien erhverves ved henvendelse til kassereren. Revisorerne havde ingen kommentarer til regnskabet.

4. Fremlæggelse af budget 1997

Torsten Hoelstad fremlagde et budget for 1997 og argumenterede for, at en vis styrkelse af foreningens indtægter var ønskelig.

5. Fastsættelse af kontingent 1997

Torsten Hoelstad påpegede, at der ikke var sket stigninger i kontingentet i flere år og foreslog, at årskontingent for 1997 stiger med 5%, således at ordinære medlemmer skal betale 420 kr. og studerende 210 kr. Abonnement på *Terra Nova* blev sat til 100 kr. Kontingentets størrelse for 1997 blev enstemmigt godkendt.

6. Lovændringer

Bestyrelsen havde ønsket enkelte lovændringer i foreningens vedtægter. Efter livlig debat, specielt med hensyn til om engelsk skulle være det eneste tilladte sprog i *Bulletinen*, blev der enighed om lovændringernes formulering. Lovændringerne blev sendt til afstemning blandt foreningens medlemmer.

7. Evt. indkomne forslag

Der var ikke indgået nogle forslag.

8. Valg af formand

Svend Stouge blev genvalgt som formand.

9. Valg af øvrige bestyrelse

Den øvrige bestyrelse genopstillede og blev valgt.

10. Valg af revisorer

Knud Binzer og *Peter Konradi* blev genvalgt som revisorer.

11. Eventuelt

Under dette punkt var der livlig debat om foreningens nye klub, Forum for Anvendt Geologi.

Efter generalforsamlingen foretog Ole Vejrbæk & Peter Britze: *Top Præ-Zechsteinfladen: Bunden af det Norsk-Danske basin?*

Ændringsforslag til DGFs love

Ændringsforslagene er udsendt til alle medlemmer med Geologisk Tidsskrift 1997 hæfte 1.

I nedennævnte henvises til DGFs love pr. 5. april 1983, der er publiceret i DGF nyt 91-1, p 21-22.

Forslag nr. 1

§ 9.

Mellem Dansk Geologisk Forening... Medlemmer af Lunds Geologiska Fältklubb har adgang til foreningens møder og ekskursioner.

Dette udvides med:

Medlemmer af de Nordiske Geologiske Foreninger/Selskaber har adgang til foreningens møder og ekskursioner. Bestyrelsen sender meddelelse om disses afholdelse til Nordiske Geologiske Foreningers/Selskabers sekretær.

Motivering:

Samarbejde mellem Nordens Geologiske Foreninger/Selskaber har fundet sted gennem mange år og det vil være naturligt at udvide denne paragraf. Forslaget skal også ses i lyset af, at Danmark jævnligt er værtsnation for de Nordiske Geologiske Vintermøder. Før eventuel vedtagelse vil bestyrelsen sikre sig, at de samme regler vil være gældende for DGFs medlemmer i de andre nordiske lande.

§ 11.

Optagelse i foreningen sker ved bestyrelsen efter forslag fra to medlemmer. Institutioner, biblioteker m.v. kan ikke være medlemmer, men kan abonnere på foreningens publikationer til medlemspris.

Dette ændres til:

Optagelse i foreningen sker ved henvendelse til bestyrelsen. Institutioner, firmaer m.v. kan optages som medlemmer mod betaling af særligt kontingent fastsat af generalforsamlingen.

Motivering:

Den nuværende lov om at nye medlemmer kun optages efter indstilling fra to medlemmer fungerer ikke i praksis i dag. Firmaer bør kunne optages som medlemmer af foreningen, da det vil kunne sikre en større udbredelse af foreningens skrifter.

§ 14

Foreningen udgiver "Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening" ("Bulletin of the Geological Society of Denmark") med originale bidrag af international interesse skrevet på et af verdenssprogene og "Årsskrift for Dansk Geologisk Forening" skrevet på dansk...

Dette ændres til:

§ 14 Stk. 1. Foreningen udgiver "Bulletin of the Geological Society of Denmark" med originale bidrag af international interesse skrevet på engelsk. Bulletinen ledes af en redaktør og af en redaktionskomité, der sammensættes af bestyrelsen. Stk. 2. Foreningen udgiver "Geologisk Tidsskrift" indeholdende artikler, der er skrevet på dansk. Tidsskriftet indeholder også oplysninger om foreningens og bestyrelsens aktiviteter. Tidsskriftet ledes af en redaktør i samarbejde med en redaktionskomité. Foreningens bestyrelse udgør redaktionskomiteen.

Motivering:

Dette er en tilpasning til hvad der foregår i dag. Bulletinen er hovedsageligt engelsksproget ifølge forfattervejledningen og Årsskrift for Dansk Geologisk Forening er udgået.

Svend Stouge og Lars Clemmensen

Forslag nr. 2

§ 4, 2. sidste punktum.

Genvalg kan finde sted, dog må formandspladsen højst i 2 år i træk beklædes af den samme.

Dette ændres til: Genvalg kan finde sted, dog må formandspladsen højst i 4 år i træk beklædes af den samme.

Motivering:

En mulig funktionstid på 4 år er i overensstemmelse med hvad gælder mange andre foreninger og i demokratiet som helhed. En kortere funktionstid begrænser på mange måder formandens muligheder for at igangsætte og følge op på større mere betydningsfulde aktiviteter.

*Walter Kegel Christensen, Lars Clemmensen,
Torsten Hoelstad*

Opgørelse af resultatet af urafstemningen:

Forslag nr. 1: antal ja-stemmer: 164

Forslag nr. 1: antal nej-stemmer: 1

Forslag nr. 1: blanke stemmer: 1

Forslag nr. 2: antal ja-stemmer: 160

Forslag nr. 2: antal nej-stemmer: 4

Forslag nr. 2: blanke stemmer: 2

Antal ugyldige stemmer: 0

Afgivne stemmer i alt: 166

Stemmernes gyldighed og optællingens resultat er kontrolleret og bevidnet på GEUS i København, den 23/4-97 af:
Peter Konradi, Knud Binzer og Torsten Hoelstad.

Love for Dansk Geologisk Forening

16. april 1997

§ 1.

Foreningens formål er at fremme interessen for geologi og beslægtede videnskaber, at knytte deres dyrkere nærmere sammen og særlig virke for udbredelsen af kendskab til de geologiske forhold inden for det danske rige.

§ 2.

Foreningen virker for sit formål ved afholdelse af møder med foredrag, referater og diskussioner om geologiske og beslægtede emner, ved udgivelse af trykte publikationer, afholdelse af geologiske ekskursioner og ved andre til rådighed stående midler.

§ 3.

Foreningens ordinære møder afholdes som regel en gang om måneden i tidsrummet fra 1. oktober til 30. april.

§ 4.

Foreningens bestyrelse består af 7 medlemmer, der vælges på den årlige generalforsamling. Skriftlig hemmelig afstemning afholdes, såfremt 2 mødedeltagere fremsætter ønske herom. Urafstemning afholdes, såfremt mindst 10 medlemmer inden 1. november fremsætter skriftligt ønske herom. Bestyrelsens formand vælges ved særskilt afstemning, medens de øvrige bestyrelsesmedlemmer selv fordeleger forretningerne mellem sig som næstformand, sekretær, kasserer, bibliotekar og bestyrelsens repræsentant i Århus. Kun stemmer afgivet på forud for afstemningen opstillede kandidater er gyldige. I tilfælde af stemmelighed finder bundet omvalg sted på generalforsamlingen. Genvalg kan finde sted, dog må formandspladsen højst 4 år i træk beklædes af den samme. Funktionstiden begynder umiddelbart efter generalforsamlingen.

§ 5.

Indtræder vakance i bestyrelsen, sker suppleringsvalg på det førstkommende møde, hvortil lovlig indvarsling kan ske (cfr. paragraf 20).

§ 6.

Bestyrelsesbeslutninger kræver simpel stemmeflerhed. Af bestyrelsesmøderne udarbejdes et beslutningsreferat, der godkendes ved det efterfølgende bestyrelsesmøde.

§ 7.

Foreningens møder ledes af formanden, næstformanden eller i deres forfald et andet bestyrelsesmedlem. Ønsker ordføreren selv at tage ordet, som foredragsholder eller i en diskussion, viger han sit sæde som ordstyrer.

§ 8.

Bestyrelsen underretter skriftligt medlemmerne om møders afholdelse samt om de foredrag, der er anmeldte til mødet, og de emner, der skal forhandles. Ordstyreren kan dog uden for dagsordenen give medlemmer ordet for mindre meddelelser.

§ 9.

Mellem Dansk Geologisk Forening og de geologiske klubber består et samarbejde, idet disse faglige klubbers præsidier sammen med Dansk Geologisk Forenings bestyrelse udgør et geologisk samarbejdsudvalg. Medlemmer af Lunds Geologiska Fältklub og nordiske søsterforeninger har adgang til foreningens møder og ekskursioner. Bestyrelsen sender meddelelse om disses afholdelse til Fältklubbens og søsterforeningernes sekretærer.

§ 10.

Besøgende kan med bestyrelsens samtykke indføres af et medlem til et enkelt møde.

§ 11.

Optagelse i foreningen sker ved henvendelse til bestyrelsen. Institutioner, firmaer m.v. kan optages som medlemmer mod betaling af særligt kontingent fastsat af generalforsamlingen.

§ 12.

Æresmedlemmer optages på forslag af bestyrelsen ved urafstemning, når 2/3 af de afgivne stemmer er derfor.

§ 13.

Det årlige kontingent fastsættes af generalforsamlingen. Kontingentet skal være indbetalt senest 1. april. Udmeldelser skal være indsendt inden samme dato. 50 års medlemskab giver kontingentfrihed.

§ 14.

Stk. 1. Foreningen udgiver "Bulletin of the Geological Society of Denmark" med originale bidrag af international interesse skrevet fortrinsvis på engelsk. Bulletin ledes af en redaktør og af en redaktionskomité, der sammensættes af bestyrelsen.

Stk. 2. Foreningen udgiver "Geologisk Tidsskrift" indeholdende artikler, der er skrevet på dansk. Tidsskriftet indeholder også oplysninger om foreningens og bestyrelsens aktiviteter. Tidsskriftet ledes af en redaktør i samarbejde med en redaktionskomité. Foreningens bestyrelse udgør redaktionskomitéen.

§ 15.

Foreningens tidsskrifter udveksles i bytteforbindelser i så stor udstrækning som muligt. Den derved og på anden måde erhvervede litteratur overdrages først og fremmest til danske offentlige institutioner.

§ 16.

Generalforsamlingen er foreningens øverste myndighed.

§ 17.

Den ordinære generalforsamling afholdes normalt i januar. Generalforsamlingen ledes af en dirigent, valgt uden for bestyrelsen blandt foreningens medlemmer. På generalforsamlingen aflægges beretning om foreningens aktivitet i det forløbne år. Det reviderede regnskab fremlægges til godkendelse. Der aflægges særskilt regnskab for de foreningens tilhørende fonde. Regnskabsåret følger kalenderåret. Generalforsamlingen fastsætter kontingentet for det kommende år (jf. paragraf 13). Efter valget af bestyrelse for det kommende år (jf. paragraf 4) vælges to revisorer for samme tidsrum. Generalforsamlingsbeslutninger vedtages ved

simpel stemmeflerhed; dog fordres til vedtagelse af lovændringer 2/3 af de afgivne stemmer og at mindst 10% af foreningens medlemmer er til stede. Er dette sidste ikke tilfældet, og forslaget dog vedtages med 2/3 af de afgivne stemmer, skal beslutningen godkendes ved en urafstemning, hvor 2/3 af de afgivne stemmer skal være for forslaget. 10 tilstedeværende medlemmer kan forlange skriftlig afstemning ved alle generalforsamlingsbeslutninger. Medlemmer, der måtte ønske specielle emner optaget på den ordinære generalforsamlings dagsorden, skal indsende motiverede forslag til bestyrelsen inden 1. december.

§ 18.

Ekstraordinære generalforsamlinger kan kun afholdes i tidsrummet 1. oktober til 30. april. De indvarsles enten direkte af bestyrelsen eller gennem denne efter skriftlig motiveret forlangende af mindst 10 medlemmer, senest 3 uger efter dettes indlevering.

§ 19.

Indvarslinger til generalforsamlinger, såvel ordinære som ekstraordinære skal være udsendt mindst 6 dage før afholdelsen og indeholde fuldstændig angivelse af dagsordenen.

§ 20.

Dansk Geologisk Forening opretholder og administrerer den i 1969 indstiftede Steno medalje, for hvilken der gælder en særlig fundats.

§ 21.

Dansk Geologisk Forening bestyrer følgende legater: "K. J. V. Steenstrups Geologiske Ekskursionslegat", "Ingeniør Ad. Clements Legat til Fremme af Dansk Geologisk Forenings Virksomhed" og "Rejselegat til støtte for nordiske geologiske gæsteforedrag".

§ 22.

Foreningen kan kun opløses ved urafstemning og såfremt 5/6 af de afgivne stemmer er derfor. Administrationen af foreningens midler overgår da midlertidigt til den naturvidenskabelige forening, som den sidste bestyrelse i Dansk Geologisk Forening efter bemyndigelse af generalforsamlingen måtte udpege, indtil en ny geologisk forening med lignende formål som den nuværende – eventuelt en geologisk sektion af en anden naturvidenskabelig forening – er oprettet og kan overtage administrationen af midlerne.

Terra Nova

Det første nummer af det nye *Terra Nova* er udsendt til de medlemmer af foreningen, der har ønsket at abonnere på tidsskriftet. I 1997 er det hensigten, at der skal udkomme seks numre af *Terra Nova*. Det første hæfte af *Terra Nova* skal ses som et overgangsled mellem det tidligere *Terra*

Nova med ofte ret lange artikler og det nye tidsskrift udelukkende med korte (4 sider) slagkraftige artikler. På et møde i Strasbourg i april var redaktionsgruppen enig om, at *Terra Nova* på kort sigt skal udvikles til et høj kvalitets tidsskrift, hvor kun de bedste artikler publiceres. Nøgleord er „innovative“ og „provocative“. Som Associate Editor i *Terra Nova* opfordrer jeg alle danske geologer til at sende deres bedste korte artikler til *Terra Nova*.

Lars Clemmensen

European Federation of Geologists (EFG)

DGF har i marts måned søgt om medlemskab af EFG med virkning fra 1. januar 1998. Der er en række forpligtigelser vi skal opfylde i forbindelse med medlemskab, bl. a. skal vi oprette en komité til bedømmelse af ansøgninger til den europæiske geolog-titel.

I juni måned er der repræsentantskabsmøde i Stockholm. Her vil DGF *Forum for Anvendt Geologi* og bestyrelsens observatør i EFG siden december 1995 repræsentere DGF. EFG udgiver to informationspublikationer, dels *Eurogeopages*, et newsletter der udkommer to gange om året i forbindelse med repræsentantskabsmøderne, dels magasinet *European Geologist*. Interesserede kan henvende sig til undertegnede for yderligere information og abonnement på tidsskrifterne.

Marianne Vasard Nielsen

Nordisk Geologisk Vintermøde

2. cirkulære til det 23. Nordiske Geologisk Vintermøde fra 13.–16. januar 1998 på Aarhus Universitet er i skrivende stund under udarbejdelse og udsendes midt i august til dem der har indsendt foreløbig tilmelding – se 1. cirkulære, der fulgte med Geologisk Tidsskrift 1997 hæfte 2.

Organisationskomiteen har nu fået tilsagn fra følgende inviterede key-note speakers.

Claus Hammer: *Some highlights on climatic changes from polar ice cores.*

Hans Christian Larsen: *Fumes about Plumes: A North Atlantic perspective?*

Rolf Meissner: *Caledonian deformation front in the Baltic Sea: Avalonia and the disappearance of the Tornquist Ocean.*

W. Stuart McKerrow: *The use of biostratigraphy in the terrane assembly of Europe.*

I. R. Plimer: *Proterozoic evaporites and alteration associated with base metal sulphide deposits.*

Ron J. Steel: (foredragstitel endnu ikke fastlagt).

Har du ikke fået sendt din foreløbige tilmelding kan du nå det endnu.

På gensyn i Århus

Marianne Vasard Nielsen

Danmarks Geologispris 1997

Bestyrelsen for Dansk Geologisk Forening indkalder hermed forslag til prismodtagere.

Prisen, der er på 25.000 kr., kan uddeles én gang om året af Danmarks Geologiske Undersøgelse efter indstilling fra Dansk Geologisk Forenings bestyrelse.

Prisen tildeles en person eller gruppe af personer, som indenfor de seneste 5 år har publiceret én eller flere afhandlinger eller kort, som i særlig grad har bidraget til forståelse af Danmarks geologi.

Derudover skal der ved udvælgelsen lægges vægt på om

a) prismodtagerne har medvirket til forståelsen af de materialer, processer og forhold, som er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks geologiske naturværdier, eller om

b) prismodtagerne i særlig grad har fremmet samarbejdet mellem geologiske og andre forskergrupper, således at den geologiske videnskab er bragt til øget tværfaglig anvendelse.

Forslag skal være DGFs bestyrelse i hænde senest d. 15. august 1997.

Kommende møder

Danmarks bedste geologi -geologiske lokaliteter af international betydning

Lørdag d. 20. september 1997 kl. 10.00–17.00 på Odense Universitet, Niels Bohrs Allé

ARRANGØRER: Dansk Geologisk Forening (DGF), Det Kongelige Danske Geografiske Selskab (DKDGS) samt Skov- og Naturstyrelsen (SNS)

PRIS: 75 kr., der inkluderer kaffe, frokost mm. betales ved mødets start.

FORELØBIG TILMELDING: Inden 30. juni, til S. Andersen, Skov- og Naturstyrelsen; Haraldsgade 53, 220 København Ø; Tlf. 3947 2258; e-mail: SAN@SNS.dk

ENDELIG TILMELDING: Inden 8. september, samme sted
Program og beskrivelser af lokaliteterne m.v. udsendes til de tilmeldte i slutningen af august måned.

I sit sidste nummer beskrev *Geologisk Tidsskrift* et projekt fra UNESCO og IUGS om på verdensplan at registrere de mest betydningsfulde, geologiske og geomorfologiske lokaliteter. Samtidig indkaldtes forslag til danske geologiske lokaliteter af international betydning. Resultatet er blevet et halvt hundrede forslag rækkende over hele den danske geologi og geomorfologi. Ud fra disse forslag er arrangørerne i færd med at opstille et endeligt bud på listen og at finde frem til skribenter og foredragsholdere om lokaliteterne.

Forslaget til lokaliteter vil blive fremlagt til drøftelse på mødet lørdag d. 20. september 1997 på Odense Universitet som omtalt ovenfor. På mødet vil en række af de bedste kendere af Danmarks geologi og geomorfologi omtale og begrunde udvælgelsen af lokaliteterne. Mødet bliver derfor også et strejftog gennem hovedpunkterne i Danmarks geologi og geomorfologi.

Inden mødet udsendes til deltagerne en oversigt og beskrivelser af de udvalgte lokaliteter. Efter mødet og diskussionerne vil beskrivelserne blive samlet i en publikation.

Svend Stouge (DGF), Sofus Christiansen (DKDGS) og Steen Andersen (SNS)

Klimadebatten - geologisk set

Temamøde fredag d. 7. november 1997 på Geologisk Museum. På mødet vil Danmarks Geologipris 1997 blive uddelt.

DGF Århus

DGF-Ekskursion i Sønderjyllands Amt.

Lørdag d. 27. september 1997 kl. 10.30 inviterer Sønderjyllands Amt v. afdelingsleder, geolog Mogens Bjørn Nielsen på tur i det sønderjyske. Ekskursionen vil vise eksempler på anvendt geologi i daglige opgaver udført af de 13-14 ansatte geologer hos Miljøområdet, Teknisk Forvaltning i Sønderjyllands Amt.

Vi mødes i Tønder kl. 10.30. Turen går gennem Tøndermarsken til Det Fremskudte Dige ved Vadehavet. Her orienteres om geologernes arbejde med:

- Beskyttelse af Tøndermarsken herunder sikring af vand i systemet.
- Hydrometri og sikkerhed mod oversvømmelser langs Vidåens diger.
- Kystprocesser og kystbeskyttelse, herunder ansvar for digesikkerheden ved havdiget.
- Geologisk input til tværgående politiske beslutninger om benyttelse og beskyttelse.

Frokost ved Vidåslusen.

Derpå til Brede Å dalen mellem Bredebro og Løgumkloster. Her besigtiges det hidtil største gennemførte ådalsprojekt i Nordeuropa, hvor bl.a. knap 20 km vandløb med tilhørende våde enge er genskabt. Orientering om geologernes arbejde med bl.a.:

- Styring og koordinering af større natur- og miljøprojekter.
- Autenticitet og praktisk arbejde.
- Vandløbsrestaurering – kunsten at sno vandløb.
- Hævning af grundvandsstand.
- Reduktion af okkerudvaskning.
- Jordbundsundersøgelser.
- Genskabelse af naturlig afstrømning ved at tillade oversvømmelse af enge.
- Hydrauliske vurderinger af grundvandsdannelse.

Arrangementet slutter ca. kl. 15.00.

Yderligere oplysninger om det praktiske arrangement i næste nr. af *Geologisk Tidsskrift*.

Tektonik som landskabsdannende faktor

Temamøde onsdag d. 8. oktober 1997 i auditorium A på Ingeniørhøjskolen i Horsens.

Mødet afholdes som et "gå hjem møde" fra kl. 16.00 til ca. 20.00 med mulighed for bestilling af aftensmad.

Der er planlagt flere indlæg med efterfølgende god tid til diskussion af indholdet, idet arrangørerne mener, der er et stort behov for uformelle diskussioner om emnet tektonik i Kvartær tid. Vi hører gerne fra flere, der ønsker at komme med indlæg med relation til aftenens emne. Det endelige program for mødet vil blive bragt i næste nummer af *Geologisk Nyt*, der udkommer i september måned. Peter Sandersen, Kemp & Lauritzen A/S, Århus. Tlf. 86 291266. Inga Sørensen, Ingeniørhøjskolen i Horsens. Tlf. 7562 8811.

DGF FORUM

for Anvendt Geologi

Torsdag d. 25. september 1997, kl. 17.00: Øresundsforbindelsen set med en geologs øjne.

Forventede emner: Grundvandssænkning, geologi og geofysik, beton. Program følger i august måned. Se DGF's hjemmeside eller newsletter fra klubben.

Primo november: Udvalgte aktuelle emner indenfor jord- og grundvandsforurening.
Dato og program følger.

Tirsdag d. 26. august 1997, kl. 17.00–21.00: Ekskursion. Hedeland – Geologi, topografi, landskabsretablering og indvindningsteknologi.

v/ Professor Erling Bondesen, RUC.

Mødested: Roskilde Station. Husk en klemme og kaffe/te. Øl og vand kan købes.

Tilmelding til Poul Henrik Due tlf: 2022 2561 alternativt Erling Bondesen tlf.: 4635 5958 senest fredag d. 15. august.

Dansk Mineralogisk Selskab

Malmgeologisk klub

Palæontologisk klub

Ved redaktionens afslutning var der ikke modtaget information om disse klubber aktiviteter i efteråret.

Petrologisk Klub

Møderne finder sted onsdage kl. 12.15–13.00 i Auditorium a, Geologisk Institut, Øster Voldgade 10, 2. sal., 1350 København K.

Onsdag d. 16. april 1997: Lise E. Pedersen: *Geokronologi og geokemisk karakteristisk af tidlig magmatisk aktivitet i Oslo-riften.*

Onsdag d. 23. april 1997: Feiko Kaisbeek: *Geokemi af gråvækker fra Karrat Gruppen, Rinkian Mobile Belt, Vestgrønland.*

Onsdag d. 30. april 1997: Peter Feddersen: *Geokemiske indikatorer på masseændringer i hydrotermale omdannelsessystemer med henblik på brug i malm-målsøgning.*

Onsdag d. 7. maj 1997: José Orellana: *Source controlled vs. magmatic controlled fractionation in peraluminous granite systems: The Salama Pluton (Spain).*

Onsdag d. 21. maj 1997: Agnete Steenfelt: *Ultrapotassiske magmaer i Nagssugtoqiderne – et kuriosum?*

Onsdag d. 28. maj 1997: Robert Frei: *Dating rock-forming silicates: a powerful new approach using Pb stepwise leaching.*

Henvendelser til Petrologisk Klub:
Paul Martin Holm (fmd., Geologisk Institut)
Minik Rosing (Geologisk Museum)
Lotte Melchior Larsen (GEUS).

Foredrag i sedimentologisk klub holdes onsdage kl. 15.00 i mødelokale 3, trappe B, 3. sal på Geologisk Institut, Øster Voldgade 10, 1350 København K.

Onsdag d. 24. september 1997: Kyster

Gunver Krarup Pedersen: *Delta eller klastisk kyst - er det muligt at skelne?*

Niels Richardt: *Shelf- og kystudvikling under tvungen regression i det senglaciale Kattegat.*

Thomas Hansen: *Prograderende kystlinier i et mixet karbonat- og siliciklastisk miljø, Rhodos.*

Onsdag d. 8. oktober 1997: Anvendt statistik

Lars Seidler: *Anvendelse af spektralanalyse til tolkning af cyklisk, fluvial sedimentation, Hornelen Bassinet.*

Kasper Frederiksen: *Anvendelse af spektralanalyse til tolkning af cyklisk, sedimentation i æoliske og alluvialvifte miljøer, Arran Bassinet.*

Onsdag d. 5. november 1997: Diagenese

Jens Therkelsen: *Siliciklastisk diagenese i fluviale og lavtvands- marine Mellem Jurassiske sandsten, Østgrønland.*
Kaja Hansen: *Diageneseforløbet i storm- og tidevandsinfluerede sandsten, den Nedre Jurassiske Ostreaelv Formation, Jameson Land Bassinet, Østgrønland.*

Palle Rubæk Andersen: ?

Onsdag d. 3. december 1997: Finklastisk marin sedimentation

Arne Thorshøj Nielsen: *Aflejringsmodel for Kambrium i Skandinavien.*

Carina Fabricius Hansen: *Evidens for salinitetsforholdene under aflejring af Sortehat Formationens muddersten, Jameson Land Bassinet, Østgrønland.*

John Ineson: *Mud turbidites and source rocks: The Far-sund Formation of the Danish Central Graben.*

Afholdte møder

Dansk Mineralogisk Selskab

Mandag, d. 12. maj 1997:

Dr. Peter Berlepsch (Universitet Basel, p.t. Natural History Museum, London): *Rare Thallium-sulphosalts from Lengenbach (Binntal, Switzerland).*

The Pb-Zn-As-Tl-Ba ore deposit at Lengenbach is hosted in Triassic sugary dolomite. The locality is well known for its famous sulphosalts for a long time. A brief introduction in the geographical and the geological setting of Lengenbach Quarry was given, and some of its unique Thallium-sulphosalts were presented.

Dansk Sedimentologisk Forskningsgruppe (DSFG)

Årsmøde fredag d. 14. marts 1997:

Arrangører: Jesper Bartholdy, Geografisk Institut og Gunver Krarup Pedersen, Geologisk Institut.

Foredrag:

Troels Aagaard: *Sedimenttransport i kystmiljøet - målemetoder og eksempler.*

Jørgen Nielsen: *Kystmorfologisk udvikling under en stormflod, eksempel fra Skallingen nov. 1996.*

Dennis Anthony: *Kornstørrelsesvariationer af overfladesedimenter på tværs af et tidevandsdyb.*

Antoon Kuijpers: *Havbundsundersøgelser i Atlanten SV for Færøerne: Sedimenttransport og klimaændring.*

Christian J. Bjerrum: *Palaeoceanografi af epikontinentale havstræder i Nedre Jura belyst ved hydrodynamiske modeller.*

Jon Ineson: *Microbes and soft-bodies: The Cambrian of Sirius Passet, North Greenland.*

Jørn Bo Jensen: *Havbundssedimenter og strøminducerede bundformer i Femer Bælt - Arkona Bassinet, sydvestlige Østersø.*

Søren Vinsløv: *Bundtopografiske vandløbskort - Udarbejdelse og anvendelse.*

Bernhard Novak: *Shallow seismiske studier af longitudinale barrier, sydlige Kattgat og deres tilknytning til katastrofisk dræning af Ancyclus søen.*

Ida Lind: *Styloliter i Nordsøområdet skrivekridt.*

Per Kent Pedersen: *Sekvensstratigrafisk analyse af mellem triassiske karbonat-evaporit aflejringer tilhørende Falster Formationen.*

Bo Pagh Schultz: *Glendonit krystallerne i Fur Formationen.*

Lars N. N. Møller: *Petrografi og Diagenese af Hardeberg Sandstenen, foreløbige iagttagelser.*

Henrik Vosgerau: *Kovbrande, klima- og havniveauændringer, Jakobsstigen Formationen, Tidlig-Mellem Oxfordien, Nordøstgrønland.*

Peter Johannessen: *Den sekvensstratigrafiske opbygning af paraliske og lavmarine sedimenter: Studier af blotninger og boringer, Øvre Kridt Dakota Sandstone, San Juan Bassinet, USA.*

Helle Midtgaard: *Sekvensstratigrafi og organisk geokemi af kul fra Nedre Kridt i Vest Grønland.*

Johannes Barth et al.: *A GIS Model utilizing Principal Component Analysis (PCA) of the water chemistry of the St. Lawrence River system.*

Johanne Urup: *Nitratreduktion i bioporøs opsprækket moræner.*

Tina Helstrup: *Stoftransport i bioporøs opsprækket moræner.*

Michael Larsen: *Clinoformlige lag i Chaucer Bugt formationen, Østgrønland tidligt indflyede deltaer eller?*

Jesper H. Madsen: *Finkomede turbidit-succesjoner fra Nuussuaq, Vestgrønland, sen Kridt - tidlig Tertiær.*

Lars Clemmensen & Jesper Bartholdy: *Bundforms-terminologi*

Postere:

Peter Alseii: *Maximum transgressionen i Mellemjura i Østgrønland dokumenteret ved hjælp af ammoniter.*

Rikke Bruhn: *Nearshore to coastal plain deposits, Paleocene, Spitsbergen.*

Ulla W. Christensen: *Palynology and sedimentology of the St. Åmosen basin, Denmark.*

Jørn Bo Jensen: *Stratigraphic surface map of south-western Baltic Fehmarn Belt-Arkona Basin.*

Ulla Hoffmann: *Calcite surface morphology and its relationship to adsorbed species.*

Kurt H. Kjær: *A data chart for field description and environmental interpretation of glacial diamicts and associated sediments.*

Jesper K. Nielsen: *Pyrite in the Alum Shale: indications of palaeoenvironment and palaeotemperature.*

Niels Richardt: *Strandliniespektrum, havniveauer og palæogeografi i Vensyssel 15-12 ka BP.*

Bo Pagh Schultz: *Glendonit krystallerne i Fur Formationen.*

Palæontologisk Klub

Tirsdag d. 11. februar 1997:

Niels Bonde: *Mosasaurs - a large skull from Late Cretaceous of Israel, and some facts about the animals and their marine faunas.*

An Israeli mosasaur is on short term exhibition in Geological Museum, Copenhagen, after two years of intensive mechanical preparation of both sides of the skull by S.L. Jakobsen. This huge and complete skull of the mosasaur *Prognathodon gigantous* from latest Campanian of the phosphorite mine at Oron in Negev, S-Israel was briefly described with notes on the shark- and mollusc- fauna of this upper or „main“ phosphate bed,

The lower jaw is 1.5 m long, so the entire animal is estimated at 12-15 m; only 7 cervical vertebrae are preserved from the postcranial skeleton. The teeth are large, subcylindrical to conical with blunt tips, weak anterior and posterior carinae and fine, irregular striations of the dark enamel near the tips. Skull anatomy conforms to other *Prognathodon* spp., maxilla, premaxillia and quadrate especially to the fragmentary parts of the Belgian holotype of *P. giganteus*.

The richest mosasaur-faunas of the world are briefly summarized: Belgian Early Maastrichtian phosphatic chalk of Ciply with seven species, incl. *P. giganteus* and the completely preserved skull of the typespecies *P. solvai*, Upper Niobrara chalk with *Hesperornis* bed also with seven species, incl. *P. overtoni*. The „Mosasaur shale“ of Nigeria and especially Niger yielded 6-7 Maastrichtian species.

Other fairly diverse mosasaur-faunas were mentioned: The Scanian (S-Swedish) mainly Early Campanian fauna comprises acc. to Dr. M. Siverson, Lund (whose finds are also on exhibit in Geological Museum) the large „*Mosasaurus ivoensis*“ Persson 1963, of which a caudal vertebra indicates that it belongs in another subfamily. Further there are small teeth of *Clidasies* sp., *Platycarpus* sp., and from Maitesholm perhaps a new species. Otherwise Ivö Island and nearby Åsen are the richest localities with the three mentioned mosasaurs and the plesiosaur *Scanisaurus*, as well as from Ivö and/or Ignaberga one or two large elasmosaurs, a short necked plesiosaur, a turtle, a crocodile *Aigialosochus* and one hesperornitid vertebra (*Parasca-*

niorni, housed in Copenhagen). In the Late Campanian in the Båstad region and at Köpinge (S-Scania) a few mosasaur fragments, e.g. teeth of *Leiodon anceps* were found. Compared to this, the mosasaurian finds of the Danish chalk are very poor indeed: One large tooth crown, of *Mosasaurus hoffmanni* from a quarry in the Aalborg area and two smaller teeth from the „Dania“ quarry at Mariager. (N- & E-Jutland) and a couple of medium sized to small teeth from Stevns Klint – all from Late Maastrichtian chalk, at least three species. A unique eel from the chalk fauna at Stevns Klint was shown.

The Late Maastrichtian phosphatic beds of North Africa, especially Morocco and Tunisia yield many mosasaurian teeth (several lent to the Geological Museum by amateur collectors. A mosasaur skull is in a private collection in Jutland). Teeth of *Leiodon anceps* and the small „*Mosasaurus*“ beaugei Arambourg 1952 are seen in one small piece of rock, further teeth of *Platecarpus* and crushing teeth of *Globidens* are known from these beds.

The modern discussion on the relationships of mosasaurs to other „varanoids“ and snakes was summarized accepting aigialosaurs as the sister- or stemgroup of mosasaurs. Their anatomy, and feeding habits are also reviewed, and many fossils, skeletons and full reconstructions and stratigraphic occurrences from the literature were shown.

Tirsdag d. 25. februar 1997:

Fleming Roth: *GRAM lergraven – før og nu.*

Gram Formationen omfatter det ler og silt, som går i dagen i lergraven ved Gram Teglværk, skrev Leif Banke Rasmussen i 1961. Den lergrav som Banke Rasmussen hentyder til, eksisterer desværre ikke mere. Den blev fyldt op med skrald. Et nyt hul blev gravet af Gram Teglværk, men det har de sidste 7 år været opfyldt af regnvand. Nu har vi pumpet det tomt, og Gram Formationen, med dens rige indhold af fossiler, er atter tilgængeligt for alle interesserede. Kom og grav, siger vi på Midtsønderjyllands Museum og behold de mere almindelige fossiler. Vi indbyder altså folk til at komme, og i Lergravshuset ved lokaliteten fortæller vi om områdets dannelse i Øvre Miocæn.

Træstykke, pollen og dinoflagellater, foraminiferer, bryozoa, ostracoder, krabber, søpindsvin, muslinger, snegle, hajer, benfisk, havskildpadder, sæler og hvaler er fundet i leret. Museet i Gram har anvendt megen tid på at udgrave de hvalskeletter, der kom i dagen. Skeletterne er hjemtaget, og har siden da ventet på den nødvendige konservering. Den foregår nu, og om tre år er den afsluttet. Vi kan da udstille en unik samling af hvalmateriale fra Gram Formationen. Men det åbner også for en ny fase i museets arbejde: den videnskabelige behandling af hvalfundene. Disse repræsenterer flere forskellige slægter af bardehvaler samt tænder fra store kaskelothval-lignende arter samt ben og tænder fra en langsnudet delfintype.

Der blev vist lysbilleder af Gram Lergrav før og nu samt billeder af fossilerne fra leret – specielt af de hvalfund, der er under konservering.

Tirsdag d. 11. marts 1997:

Dr. David Unwin (Geol. Dept., Bristol Univ.): *Pterosaurs and their Tracks.*

Unusual tracks of a quadrupedal animal with a three (occasionally four) digit manus print and four digit pes print were first identified as those of pterosaurs in the 1950s.

Later, in the 1980s, these tracks were reinterpreted as crocodilian, but new material from France, the US and Britain shows that the original identification was correct. Two features evidence for elongate penultimate phalanges in digits two to four of the pes, and manus trackways up to three times the width of pes trackways could only have been made by pterosaurs. Moreover, recent improvements in our understanding of pterosaur anatomy and functional morphology explain remaining difficulties regarding the interpretation of ichnites such as the identity of the manus digits and manus-only trackways. Pterachnus and Pterachnus-like tracks show that, when grounded, some, probably all, pterosaurs were plantigrade, quadrupedal, and had a semi-erect stance and gait. This is consistent with recent reconstructions of pterosaurs based on exceptionally preserved remains from Kazakhstan and Brazil. The pterosaur track record suggests that the short tailed pterodactyls had a somewhat better terrestrial ability than their long tailed relatives, the rhamphorhynchoids. Dabble marks associated with some tracks suggest that pterosaurs may have fed on mud flats, probing for prey with their elongate jaws.

Tirsdag d. 18. marts 1997:

Svend Stouge: *Baltikum og Sydchina i Nedre Ordovicium fra store forskelle til store ligheder.*

Ifølge de gældende nedre Ordovisiske palæogeografiske modeller befandt størsteparten af de eksisterende palæo-kontinenter sig på den sydlige halvkugle. Nordvesteuropa eller Baltica lå indenfor det temperede klimabælte og ved høje breddegrader. Sydchina, derimod, er enten placeret indenfor tropiske-subtropiske eller temperede breddegrader og lå nærvædet det store Gondwanapalæokontinent. Baltica og Sydchina var således placeret langt fra hinanden og adskilt af Palæotethysocéanet.

Nye mikrofauna- og mikrofloradata viser imidlertid, at det er mere kompliceret at fastlægge Sydkinas palæogeografiske position i Arenig tid end tidligere antaget. I nedre Arenig var Sydkinas fauna- og floraselskaber typiske for den samtidige australske faunaprovin og den mediterrane floraselskaber, der var udbredt langs randzonerne af Gondwana. I løbet af Arenig blev Sydchina gradvist påvirket af den Baltiske fauna-/floraselskaber og i øvre Arenig var den sydkinesiske mikroflora og mikrofauna – både på slægts og artsniveau – identisk med den Baltiske mikrofauna og -flora.

Den gradvise forandring af den sydkinesiske mikrofauna og -flora svarer præcis til litologiske ændringer, som kan ses i felten. Nedre Arenig karbonatsedimenter viser adskillige karakterer, som kendes fra Bahamas-lignende karbonater. Derefter, dvs. fra midt Arenig og senere, ændrer lagfølgen karakter og kondenserede karbonater bliver mere dominerende. Sedimenterne bliver gradvis identiske med den skandinaviske kalkstensprægede lagpakke (= „Orthoceratitkalken“) og bliver til sidst lithologisk identiske med Huk Formationen fra Oslo og med Stein Formationen, der kendes fra Ringsaker i Norge og til Jämtland i Sverige.

Den gradvise forandring af den sydkinesiske fauna-, florasammensætning og af den ubrudte litologiske lagpakke i løbet af Arenig kan bl.a. forklares på følgende måder: 1) det sydkinesiske kontinent bevægede sig mod syd og fra tropiske-subtropiske temperaturer og nåede derved ind i tempererede temperaturområder ved samme breddegrader som Baltica eller 2) dramatiske ændringer i oceanstrømmene forandrede Sydkinas marine palæoklima fra tropisk-

subtropisk til tempereret eller 3) Sydkina og Baltica nærmede sig hinanden og mod slutningen af Arenig var der ingen betydningsfuld barriere mellem de to palæokontinenter.

Tirsdag d. 2. april 1997:

Radek Mikuldás (Academy of Science Praha, Czech Republic): *Ordovician of the Barrandian area (Czech Republic) and relationships between its ichnoassemblages and benthic communities.*

The Ordovician of the Barrandian area shows numerous strata that are rich in both body fossils and trace fossils. There are more than 2,000 species of shelly macrofossils and 80 ichnospecies in 11 formations. In the 1980s, the shelly fauna (mostly brachiopod assemblages) was evaluated in terms of Boucot's (1970) classification of benthic communities. There is a good agreement between environmental interpretations from the shelly fauna and from the ichnofossils. For example, dense occurrences of the trace fossil *Bergaueria* occur with simple assemblages of presumed in-faunal inarticulate brachiopods attributable to intertidal to shallow subtidal zones. However, some brachiopod assemblages, forming seemingly environment-controlled communities, pass through several ichnoassemblages. In such cases, a provinciality of taxa seems to be more responsible for their repeated occurrence than the environment. On the other hand, some recurring ichnoassemblages demonstrate rather an opportunistic life strategy of the tracemakers than a specific environment (the well-known example of this from the Lower Palaeozoic is *Zoophycos*). As in many other cases, a multidisciplinary approach, used in the present case for reconstruction of the development of the basin, seems to give the most satisfactory results.

Tirsdag d. 15. april 1997:

Richard Bromley & Lars B. Clemmensen: *Bjerggeden og sandklitterne: Pleistocæn på Mallorca.*

Tetrapodfodspor er altid spændende og dynamiske, især fordi de har spillet så stor en rolle i forbindelse med tolkningen af dinosaurernes adfærd. Der er altid diskussion om hvilken præcis art, der er ansvarlig for sporene. På Mallorca er der talrige tetrapodfodspor og trackways. Der er også en del kropsfossiler af spordanneren, en uddød endemisk bjergged (*Myotragus balearicus*). Sporene findes i pleistocæne klitter – et mærkeligt miljø for en bjergged. Men fordi vi kender dyret så godt (fra skeletterne) har vi et godt udgangspunkt for et detaljeret studium af sporene. De fortæller meget om substratets natur (det æoliske sediments fugtighed, pakningsgrad og lagenes hældning) og gedernes adfærd. Vi har sporene både på lagflader og i lodret snit og kan diskutere ichnofabric. Der blev også omtalt invertebrat sporfossiler og rodstrukturer i palæosol-sediment, et miljø som sjældent viser gode ichnologiske evidenser.

Tirsdag d. 29. april 1997:

Jesper Kresten Nielsen *Pyrit som palæomiljø-indikator i Alun Skifer Formationen.*

Forekomsten af pyrit (FeS_2) i finkornede marine sedimenter er et velkendt fænomen – her eksemplificeret ved den nedre palæozoiske Alunskifer, Västergötland, Sverige. Sedimentær pyrit dannes under iltfattige forhold og ved

tilstedeværelsen af reaktive jern-, svovl- og organiske forbindelser. Bakteriell aktivitet indgår som reduktionskatalysator i pyritdannelsen. Bakterierne har sandsynligvis indgået i kemiosymbiose med en kryptobioturberende meiofauna. Pyritiserede levn af spor og fauna har gjort det muligt at rekonstruere det mikroskopiske fossile samfund. Morfologiske og geokemiske studier af pyrit viser, at dette syn- og diagenetisk dannede mineral kan bruges til at indikere iltforholdene i bund- og porevandet i det tidligere epikontinental hav.

Fredag d. 23. maj 1997: Stenomøde

Jens Morten Hansen: *Om Stenos superpositionsprincip, geologisk tid.*

Ella Hoch: *Om geologiske aspekter af Stenos arbejde.*

Finn Bojsen-Møller: *Om Stenos muskelarbejder.*

Carsten Røpke: *Om Stenos beskrivelse af lymfesystemet.*

Troels Kardel: *Om Stenos arbejder med Hjernen.*

A. Olden-Jørgensen: *Om hvorfor Steno opgav naturvidenskab.*

A. Michelsen: *Om Steno og krystallografien.*

A. Ziggelaar: *Om Stenos forhold til den Hellige skrift, samt aspekter af Chaos-MS.*

C.H. Koch: *Om 1600-tallets (natur-)filosofi.*

Onsdag d. 5. februar 1997:

Erik S. Rasmussen: *Miocæn sekvensstratigrafi i Danmark: Korrelation, forudsigelse af litologi og årsager til dannelse af sekvenser.*

Den miocæne lagserie i Sønderjylland er inddelt i en sekvensstratigrafisk ramme. Studiet er baseret på tolkning af seismiske data, petrofysiske logs og daglokaliteter. Det sekvensstratigrafiske studium har medført en inddeling i seks sekvenser. Sekvenserne er hovedsageligt Type-1 sekvenser. Hver sekvens består af et lavstandssystem, transgressionssystem og et højstandssystem. Aflejningsmiljøet var karakteriseret ved skiftende afsætning af shelf-sedimenter og kystnære/fluviiale sedimenter. Udviklingen af sekvenserne er stærkt styret af glacioeustatiske havniveauændringer, men en overordnet styring af lagserien er relateret til variationer i sedimenttilførelsen forårsaget af tektoniske bevægelser i Det fennoskandiske Skjold i miocæn tid.

Onsdag d. 5. marts 1997:

Louise Hansen: *Opdæmning af et fluvialt system under et gletcherfremstød, Jameson Land, Østgrønland.*

Pleistocæne aflejringer ved Falsterselv, Jameson Land, Østgrønland, afspejler vekslende glacielle, marine og fluviiale sedimentære forhold. En tyk lagpakke af hovedsageligt fluviiale sedimenter er tolket som aflejret under opdæmning af en elv af en fremrykkende gletscher i den nærliggende fjord. Dette støttes primært af den gradvise overgang fra fluviiale sedimenter til flow tills. Andre argumenter inkluderer: 1) ændringer i palæostrømretninger, 2) ændringer i sedimentkilde og 3) tiltagende sedimentationshastighed. En stratigrafisk overvejende till samt glacial tektoniske strukturer viser, at området efterfølgende blev

overskredet af gletscheris. Præsentation af data ledsages af en diskussion af en sedimentær model.

Kurt H. Kjær: *Procesorienteret genetisk undersøgelse af diamikte aflejringer omkring Klintholm Havn, Møn.* Undersøgelser af diamikte aflejringer (tidl. moræne) i Danmark er traditionelt anvendt i forbindelse med fastlæggelsen af det glacialstratigrafiske hændelsesforløb. Undersøgelser af diamikte aflejringer med henblik på en genetisk bestemmelse er derimod relativt begrænsede i betragtning af deres udbredelse. Nye sedimentologiske undersøgelser af diamikte aflejringer fra kliner omkring Klintholm Havn, Møn, demonstrerer, at procesorienterede tolkninger kan bidrage med en mærkbart større opløselighed af aflejningsmiljøet for en sandet glacial lagfølge.

Onsdag d. 2. april 1997: Turbiditter

Gregers Dam: *Lavstands- turbiditkanaler, Maastrichtien - Nedre Paleocæn, Nuussuaq, Vestgrønland.*

Lars Hamberg & Michael Larsen: *Overgang fra turbidit til fluvialt system langs en vulkansk margin:*

Eksempel fra Kridt/tertiær, Kangerlussuaq, Østgrønland. Kangerlussuaq-lokaliteten er del af den østgrønlandske vulkanske margin dannet i forbindelse med terciær spredning i Nordatlanten. Som følge af senere Oligocæn opdæmning i Kangerdlussuaq-området er det terciære basalt dække borte roderet, hvilket har skabt et vindue til en underliggende sedimentpakke af Kridt-terciær alder. Studiet af den sedimentologiske udvikling, samt dateringen af denne, har dels for første gang givet et detaljeret indblik i de tektoniske hændelser umiddelbart inden den vulkanske aktivitet, og samtidig er lokaliteten den bedste blotningsanalog for olieeffterforskning over Vøring Plateauet og det færøske område.

Foredraget fokuserede på den sedimentologiske tolkning af to systemer: et nedre, estuarie-lignende system af Kridt alder og specielt på et system med hurtig overgang fra dybt-marine turbiditafler til kontinentale fluviale aflejringer inden for den paleocæne periode, lige inden extrusion af plateaubasalterne.

Posterpræsentation

Tove Damholt: *Turbiditafler nede for en submarin forkastningsskrænt - Altna Cuile Sandstenen, Øvre Jura, Skotland.*

Onsdag d. 16. april 1997:

Lars B. Clemmensen & Richard Bromley: *Pleistocæne klitter på Mallorca.*

Klitaflejringer og andre æoliske aflejringer er meget almindelige i den pleistocæne lagserie på Mallorca. De æoliske aflejringer består af kalkpartikler (marine skaller og skaldele); klitsedimenterne er hærtnede og benævnes ofte æolianitter. De æoliske aflejringer kan studeres i en række kystprofiler på sydkysten af Mallorca. Æolianitterne ses her sammen med colluviale siltsten og strandaflejringer. Butzer inddelte i 1975 disse aflejringer i seks sedimentære cykler hver bestående af en nedre marin hemicyklus (strandaflejringer) og en øvre kontinental hemicyklus (æolianitter og colluviale siltsten). Butzer relaterede de sedimentære cyklers genese til pleistocæne, glacio-eustatiske havniveau-svingninger og mente, at æolianitterne (hovedsageligt kystklitter) repræsenterede glaciale perioder med lavt havniveau og høj vindenergi.

Æolianitterne og de associerede colluviale siltsten danner ofte sedimentære bænke af stor lateral udbredelse. På en del af Mallorcas sydkyst danner de yngste æolianitter imidlertid isolerede sandakkumulationer. Sandakkumulationerne findes her på havsiden af en ca. 30 m høj kystklint og lokaliseringen af disse sandakkumulationer viser, at der er tale om ekkoklitter. Tilstedeværelsen af en række stenbrud i disse sandaflejringer gør det muligt at studere den indre opbygning af disse usædvanlige æoliske aflejringer. Flere steder er aflejringerne karakteriseret af gigant-skala skrålejringer med en superkritisk klatrevinkel. Klitterne blev dannet under stadig tilførsel af sediment fra havsiden, og hvor kystklinten danner små bugter, blev klitten under sin vækst tvunget til at vandre ind mod kystklinten.

Æolianitterne indeholder mange steder rodstrukturer, og flere steder er det ikke muligt at skelne den primære stratifikation. Andre steder ses talrige små deformationsstrukturer dannet ved geders færden på klitterne. Gederne (*Myotragus balearicus*) har især efterladt deres spor i svagt til moderat hældende klitafler, men sporene ses lejlighedsvis i stejlt stillede klitlæsideaflejringer.

Meddelelser fra redaktøren

Publikationen *Klitaflejringer* af Lars B. Clemmensen, trykt i *Geologisk Tidsskrift* 1997 · hæfte 1, blev udgivet med støtte fra Geologisk Museums Støttefond.

Ida Lind

DGF på nettet - Besøg DGF på Internettet

Information: Kommende og afholdte møder
Danmarks Geologipris
Geologisk samarbejde i Europa
Geologi: Resumé af foredrag
Abstracts fra seneste udgivelser
Service: Medlemsoptagelse
Adresseændring
Bestilling af tidsskrifter

[Http://home4.inet.tele.dk/dgft/dgfpge.htm](http://home4.inet.tele.dk/dgft/dgfpge.htm)

Geologisk Tidsskrift

Udgives af Dansk Geologisk Forening, DGF, og udkommer 4 gange årligt til alle medlemmer. Enkelt-numre sælges i løssalg:

Geologisk Tidsskrift 1995 / 1: Ella Hoch: <i>Fortidens pattedyr – palæontologisk set</i>	kr. 28,00
Geologisk Tidsskrift 1995 / 2: Jens Morten Hansen: <i>En ø's opståen, kystdannelse og vegetationsudvikling. Naturlige og menneskeskabte landskaber på Læsø</i>	kr. 125,00
Geologisk Tidsskrift 1996 / 1: John Korstgaard: <i>Ekstensjonsforkastninger</i>	kr. 28,00
Geologisk Tidsskrift 1996 / 2: Olaf Michelsen, Walter Kegel Christensen, Finn Surlyk og Erik Thomsen: <i>Stratigrafisk terminologi i dansksprogede artikler</i>	kr. 38,00
Geologisk Tidsskrift 1996 / 3: Holger Lykke-Andersen, Ivan Madirazza og Peter B. E. Sandersen: <i>Tektonik og landskabsdannelse i Midtjylland</i>	kr. 28,00
Geologisk Tidsskrift 1996 / 4: Ella Hoch: <i>Fra drømmetid til geologiske epoker: opdagelsen af Jordens evolution</i>	kr. 28,00
Geologisk Tidsskrift 1997 / 1: Lars B. Clemmensen: <i>Klitaflejringer</i>	kr. 56,00
Geologisk Tidsskrift 1997 / 2: Kaj Strand Petersen: <i>Forchhammer og guldalderen i dansk geologi</i>	kr. 22,00

Alle priser er excl. moms.

Som medlem af Dansk Geologisk Forening er der en rabat på 25% ved bestilling over Internettet eller på sekretariatet.

Alle forhandles endvidere af Geografforlaget, Fruerhøjvej 43, 5464 Brenderup, tlf. 6444 1683

Bulletin of the Geological Society of Denmark

Udkommet siden 1894, og udgives af Dansk Geologisk Forening, DGF, og udsendes til alle medlemmer af Dansk Geologisk Forening.

Næsten alle hidtil udkomne numre kan stadig købes i løssalg, ligesom alle årgange (1969–1991) af *Årsskrift fra Dansk Geologisk Forening*.

Som medlem af Dansk Geologisk Forening er der en rabat på 25% ved bestilling over Internettet eller på sekretariatet.

Alle forhandles endvidere af C. A. Reitzel, Nørregade 20, 1165 København K, tlf. 3312 2400.